

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

III. De mersione Naaman in Iordane &c. Item de septem Apparitionibus
Domini resurgentis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

voluptate carnis continendum dico. Ante omnia igitur perfectam hanc continentiam quære, quam debes tibi ipsi. Nemo enim tibi propinquior est. Dehinc adde misericordiam quam debes proximo, quia cum eo salvandus es. Deinde patientiam quam debes Deo, quia ab eo salvandus es. Omnes enim qui piè volunt vivere in Christo, persecutionem patientur ^a, & Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum calorū ^b. Vide ergo ne per impatientiam pereas, sed universa pro eo sustine, qui prior maiora pro te sustinuit, & apud quem infructuosa patientia non erit, sicut ait Propheta ^c: *Patientia pauperum non peribit in finem.*

Porro hæc manus aromata nummo subiectionis emuntur. Hæc est quæ dirigit gressus nostros, & sanctæ conversationis gratiam promeretur. Nam si contraria lex inventa est in membris nostris per inobedientiam, quis nesciat per obedientiam continentiam dari? Ipsa quoque est quæ misericordiam ordinare novit, ipsa quæ patientiam & docet & donat. Cum his igitur aromatibus accede ad eum in quo fides mortua est. Verum si consideremus quàm magnum sit ad nos, suscitare eum qui huiusmodi est, quàm difficile sit vel accedere ad cor eius, quod lapidea quædam obstinatio & impudentia clausit, puto quod dicere habeamus & nos: *Quis revolvat lapidem ab ostio monumenti?* Attamen dum sic trepidi veremur accedere cunctantes ad tam grande miraculum, sit nonnunquam ut solita pietate præparationem cordis nostri audiat auris divina, & ad vocem virtutis eius resurgat qui erat mortuus. Et ecce Angelus Domini, hilaritas quædam in vultu illius tanquam in ostio monumenti nobis apparet, & fulgor quidam index resurrectionis, ut aperte videatur facies eius immutata, accessum præbens nobis ad cor suum, imò & advocans, ipsumque obstinationis suæ revolvens lapidem, & sedens super eum? ita ut suscitata fide ipsa, etiam linteamina quibus obvoluta fuerat, ipse demonstret. Dumque omnia quæ in corde suo prius actitabantur aperit, & confitetur quomodo seipsum sepelierat intus, ipsam tepiditatem & negligentiam suam prodens, *Venite (inquit) & videte locum ubi positus erat Dominus* ^d.

1. Continentia.
2. Misericordia.

3. Patientia.
a 2. Tim. 3. c
b Act. 14. d

c Psal. 9. d

Quam arduum sit emendare peccantē.

Animus peccatoris ad recipiendam disciplinam præparatur divinitus.

d Matt. 28. a

TEMPORE PASCHALI.

*De mersione Naaman septies in Iordane, deque mundatione septem-
plicis lepræ. Item, de septem apparitionibus
Domini resurgentis.*

S E R M O III.

Sicut in corporum medicina prius purgationes adhibentur, deinde refectio-
nes, ut scilicet prius exinaniatur corpus ab humoribus noxiis, de
hinc

Christus animarum medicus.

a 4. Reg. 5. a Septem nob. dedit purgationes.

Septuplex lepra moraliter expenditur.

1. Lepra; Proprietas possessionū. Christi pauperis.

b Luc. 9.

2. Lepra, gloria vestium.

3. Lepra, Voluptas corporis.

4. Lepra, murmuratione.

f illa. 53.

d 1. Pet. 2.

e 2. Cor. 10 d

5. Lepra, Iactantia.

f Luc. 4. f g Matt. 9, d

hinc cibis sanioribus foveatur: sic medicus animarum Dominus Christus, cuius tota dispensatio quam exhibuit in carne, medicina salutis est, ante Passionem suam septem dedit purgationes, post Resurrectionem suam totidem cibos salubres pariter & suaves. Helisæus noster Naaman leprosum septies in Jordane mergi præcepit^a, qui interpretatur descensus. In descensu Domini nostri JESU Christi, id est, in humanitate conversationis eius quam exhibuit ante Passionem, mundamur & purgamur. In Resurrectione verò & vita, quam ostendit quadraginta diebus, reficimur, & delectabilibus pascimur alimentis. Septempliciter enim occupavit nos lepra superbiæ in proprietate possessionum, in gloria vestium, in voluptate corporum, in ore quoque dupliciter, similiter & in corde. *Prima est lepra*, domus, qua divites esse volumus in hoc sæculo, sed ab ista mundamur si immergimur in Jordane, id est, in Christi descensu. Invenimus enim quoniam ille cum esset dives, propter nos pauper factus est. Descendit ab inenarrabilibus cœli divitiis, & veniens in mundum nec istas qualescunque divitias habere voluit, sed in tanta paupertate venit, ut natus continuo poneretur in præsepio, quia ei non erat locus in diversorio. Denique quis nesciat quoniam filius hominis non habebat ubi caput suum reclinaret^b? Qui bene mergitur hîc, quando quæret divitias huius mundi? Et verè magna abusio, & magna nimis, ut dives esse velit vermiculus vilis, propter quem Deus maiestatis & Dominus Sabaoth voluit pauper fieri.

Porro in *lepra vestis*, omnem sæculi huius pomposam intellige vanitatem. Nam ab illa nihilominus in Jordanis merfione mundaberis ubi invenies Christum Domini vilibus pannis involutum, factum opprobrium hominum, & abiectionem plebis. *A lepra* quoque corporis mundamur in ipso Jordane, si bene cogitantes Dominicam passionem, erubescimus sequi corporis voluptatem. At in ore (ut diximus) duplex est lepra. Cum enim adversi quicquam contigerit, *murmuramus*, & impatientiæ verbum tanquam lepræ sanies effluit: sed ab hac mundamur, si illum attendimus qui tanquam ovis ad occisionem ductus est, & non aperuit os suum^c: qui cum malediceretur, non maledicebat: cum pateretur, non comminabatur^d. In prosperis quoque contra eum qui dixit^e: *Non qui seipsum commendat, ille probatus est*, commendamus nos ipsos, non in multa patientia, sed in arrogancia: & inquinat nos altera lepra, *verbum iactantiae*. Ut ergo mundemur ab illa, mergamur in Jordane, & imitemur eum qui non quærebat gloriam suam. Unde & dæmonia quæ clamabant quia ipse esset Dei filius, præcipiebat obmutescere^f; & illuminatos cæcos dicere prohibebat^g.

De Resurrectione Domini, Sermo I. 257

In corde duplex est lepra, propria voluntas, & proprium consilium. Lepra utraque nimis pessima, eoque perniciosior, quò magis interior. Voluntatem dico propriam, quæ non est communis cum Deo & hominibus, sed nostra tantum, quando quod volumus, non ad honorem Dei, non ad utilitatem fratrum, sed propter nosmetipsos facimus, non intendentes placere Deo & prodesse fratribus, sed satisfacere propriis moribus * animorum. Huic contraria est recta fronte charitas, quæ Deus est. Hæc enim adversus Deum inimicitias exercens est, & guerram crudelissimam. Quid enim odit aut punit Deus præter propriam voluntatem? Cesset voluntas propria, & infernus non erit. In quem enim ignis ille deserviet, nisi in propriam voluntatem? Etiam nunc cum frigus aut famem, aut aliquid tale patimur, quid læditur nisi propria voluntas? Quod si voluntariè sustinemus, ipsa jam voluntas communis est, sed infirmitas quædam & velut pruritus voluntatis adhuc de proprio est, & in illo omnes pœnas sustinemus donec penitus consummatur. Nam voluntas illa propriè dicitur, cui assentimur, & cui se librum inclinat arbitrium. Hæc autem desideria & concupiscentiæ, quæ invitos tenent, non voluntas, sed corruptio voluntatis est. Porro voluntas propria quo furore Dominum majestatis impugnet, audiant, & timeant servi propriæ voluntatis. Primò namque seipsum & subtrahit & subducit eius dominatui, cui tanquam auctori servire jure debuerat, dum efficitur sua. Sed nunquid contenta erit hac injuria? Addit adhuc & quod in se est, omnia quoque quæ Dei sunt, tollit, & diripit. Quem enim modum ponit humana cupiditas? Nonne qui per usuram acquirit pecuniam modicam, similiter mundum lucrari conaretur universum, si non deesset possibilitas, si suppeteret voluntati facultas? Dico fiducialiter, nemini qui sit in propria voluntate, posset universus mundus sufficere. Sed utinam vel rebus istis esset contenta, ne in ipsum (horribile dictu) deserviret rectorem. Nunc autem & ipsum (quantum in ipsa est) Deum perimit voluntas propria. Omnino enim vellet Deum peccata sua aut vindicare non posse, aut nolle, aut nescire. Vult ergo eum non esse Deum, quæ quantum in ipsa est, vult eum aut impotentem aut injustum esse, aut insipientem. Crudelis planè & omnino execranda malitia, quæ Dei potentiam, justitiam, sapientiam perire desiderat. Hæc est crudelis bestia, fera pessima, rapacissima lupa, & læna sævissima. Hæc est immundissima lepra animi propter quam in Jordane mergi oporteat, & imitari eum qui non venit facere voluntatem suam; unde & in passione: *Non mea, inquit ^h, voluntas, sed tua fiat.*

Lepa verò proprii consilii eò perniciosior est, quò magis occulta: & quanto plus abundat, tantò sibi quisque sanior esse videtur. Hæc illorum

6. Lepa, propria voluntas.

* al. motib.

Propria voluntatis pericula & nocumenta.

Propria voluntas quam in Deum iniqua & crudelis.

Deum quodammodo perimit.

h Luc. 22. c

7. Lepa; proprium Consilium.

*Preinacia
proprie sensus
& iudicii per-
stringitur.*

i I. Reg. 15. e

e Matt. 18. c

*i Luc. 2. g *
Christus suum
deseruit consi-
lium, & ho-
m in suo ob-
stinatus erit?*

*m Marc. 14. d
Luc. 22. d*

*Quare Chri-
stus volunta-
tem suam non
luerit im-
pleri.*

m Matt. 26. c

illorum est qui zelum DEI habent, sed non secundum scientiam, sequentes errorem suum, & obstinati in eo, ita ut nullis velint consiliis acquiescere. Hi sunt unitatis divisores, inimici pacis, charitatis expertes, vanitate tumentes, placentes sibi, & magni in oculis suis, ignorantes Dei iustitiam, & suam volentes constituere. Et quæ maior superbia, quam ut unus homo toti congregationi iudicium suum præferat, tanquam ipse solus habeat spiritum Dei? *Idololatriæ scelus est non acquiescere, & quasi peccatum ariolandi repugnare*. Errant nunc qui se faciunt religiosiores aliis: qui non sunt sicut cæteri hominum; ecce arioli, & idololatræ facti sunt, si tamen vel ei qui dixit hoc, plus quam sibi iudicant esse credendum. Neque huic dissonat veritatis sermo, quem dixit e: *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus*. Sed ubi poterit hæc lepra mundari nisi in Jordane? Ibi mergere, quicumque huiusmodi es, & attende quid fecerit magni consilii Angelus, quomodo consilium suum postposuerit consilio, vel magis voluntati mulieris unius (beatam Virginem loquor,) & fabri pauperis, ipse est Joseph. Inventus enim in medio doctorum audiens eos & interrogans, quodammodo increpatus à Matre est, *Fili quid fecisti nobis sic?* At ille, *Quid erat, inquit, quod me quærebatis? Nesciebatis, quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse?* At illi non intellexerunt verbum l. Et quid fecit Verbum? Non capiebatur in se, descendit, ita ut esset etiam subditus illis. Quis jam non erubescat obstinatus esse in consilio suo, quando suum Sapientia ipsa deseruit? Sic mutavit consilium suum, ut quod jam tunc cœperat, ex tunc usque ad tricesimum ætatis suæ annum prorsus dimiserit. Nihil enim ab hoc duodecimo anno de eius doctrina, vel operibus invenis usque ad annos triginta.

Sed fortè quærendum ab ipso est quomodo voluntatem suam consiliumve reliquerit. O Domine, voluntas de qua dixisti ut non fieret, si bona non erat, quomodo tua erat? si bona erat, quare derelicta est? sic & consilium si non bonum, quomodo tuum? si bonum, quomodo relinquendum? Et bona erant, & eius erant, neque minus tamen relinquenda ob hoc videlicet ut fierent meliora. Neque enim oportebat propria præjudicare communibus. Erat ergo voluntas Christi, & bona erat, quæ dicebat: *Si fieri potest, transeat à me calix iste* n. Sed ea, de qua dicebat, *fiat voluntas tua*, melior erat: quia communis non solum Patris, sed & Christi ipsius; (oblatus est enim, quia ipse voluit,) & nostra. Nisi enim granum frumenti cadens in terram mortuum esset, ipsum solum maneret, mortuum verò multum fructum attulit. Atque hæc voluntas Patris erat, ut videlicet haberet quos adoptaret in filios. Christi erat, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Nostra erat, quia pro nobis faciebat

ut

ut redimeremur. De consilio idem dicimus. Christi enim erat, & bonum erat consilium illud quod ait ^o, *Quia in his quæ Patris mei sunt, oportet me esse.* Sed quia illi non intellexerunt, mutavit illud consilium, ut nos mundaret ab ea lepra quæ proprii consilii est. Exemplum enim dedit nobis, ut & nos ita faciamus. Nam ab initio noverat quid esset facturus, sed voluit formam nobis huius humilitatis exhibere, ut ad lavandam pessimam hanc lepram divinū in seipso pararet Jordanem. Audiant igitur utrique pariter, qui propriæ voluntatis, & qui proprii consilii lepra sordent: audiant quid spiritus dicat ecclesiis, brevi uno versiculo lepram utramque condemnans. *Sapientia*, ait, *quæ desursum est, primum quidem pudica est*, contra propriæ voluntatis impuritatem; *deinde pacifica*, contra consilii proprii obstinatam rebellionem.

Cum ab his septem purgatus fuerit æger, tanquam post septem cellas quærat septem fercula quæ sunt septem Spiritus sancti dona. Porro sicut in vita Domini ante Passionem septem purgationes invenimus, sic & in apparitionibus septem quæ post Resurrectionem factæ leguntur, septem illa dona Spiritus sancti possumus invenire. In prima *spiritum timoris* accipe, quando mulieribus sanctis venientibus descendit Angelus de cælo, & terræ motus factus est, ita ut ipsas timore perterritas oportuerit ab Angelo consolari ⁹. In *spiritu pietatis* apparuit Simoni ^r, quia magna omnino & verè Domino JESU digna pietatis dignatio, quod ei quasi singulariter & ante cæteros dignatus est apparere, quem præ cæteris de negatione eius rea conscientia confundebat: ut ubi abundavit delictum, superabundaret & gratia. In *spiritu scientia* duobus pergentibus in Emaus scripturas exposuit, incipiens à Moyse & Prophetis ^s. In *spiritu fortitudinis* januis clausis intravit ostendens manus & latus ^t, sicut solent in signum virtutis clypeorum foramina demonstrari. In *spiritu consilii* frustra in piscatione laborantes mittere in dexteram rete consuluit ^u. In *spiritu intellectus* aperuit illis sensum, ut intelligerent scripturas ^x. In *spiritu sapientia* die quadragesimo apparuit eis ^y, quando videntibus illis elevatus est, & viderunt Filium hominis ascendentem ubi erat prius. Usque ad illam enim diem quasi per stultitiam prædicationis salvos faciebat credentes: postquam verò coram e

ascendit ad Patrem, jam cœpit sapientia
declarari.

o Luc. 2. g

p Iacob. 3. a

Septem fercula
Christi.Ex septem Ap-
paritionibus
Christi, septem
dona Spiritus
S. eruit.

9 Matt. 28.

r Luc. 24.

s Luc. 24.

t Ioan. 20.

u Ioan. 21. a

x Luc. 24. g

y Matt. 28.

